

Çocuklar ve Ergenler için Çselleştirilmi Damgalanma Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). Çocuklar ve Ergenler için Çselleştirilmi Damgalanma Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18979>

Özet

Çocuklar ve Ergenler için İçselleştirilmiş Damgalanma Ölçeği (ÇE?DÖ), özellikle **Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB)** tanısı almış çocuk ve ergenlerin yaşadıkları **içselleştirilmiş damgalanma** düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş özgün bir ölçme aracıdır. Ölçek, bireylerin kendi tanılarına yönelik olumsuz toplumsal algılar içselleştirmelerini ve bu durumun benlik saygısı, umut ve depresyon gibi psikososyal sonuçlarla ilişkisini araştırmaktadır. 32 maddeden oluşan bu ölçek, içselleştirilmiş damgalanmanın hem bireyin kendi düşünceleri hem de bakalarının düşünceleri üzerinden nasıl algılandığını iki ayrı alt boyutta değerlendirme imkanı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

İçselleştirilmiş Damgalanma, Damgalanma, Çocuk ve Ergen Psikolojisi, Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu, Benlik Saygısı, Depresyon, Psikometrik Geliştirme.

Yazarlar

Feride Derya Çayan

Amaç

Ölçeğin temel amacı, **DEHB** tanısı almış çocuk ve ergen popülasyonunda, tanıya bağlı olarak ortaya çıkan **içselleştirilmiş damgalanma** seviyesini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu damgalanmanın, bireyin psikolojik iyi oluşu üzerindeki etkilerini (özellikle benlik saygısı, umut ve depresyon gibi değişkenlerle ilişkisini) bilimsel olarak incelemek için standart bir araç sağlamak hedeflenmiştir.

ÇE?DÖ, klinisyenlere ve araştırmacılara, duygusal ve davranışsal sorunları olan gençlerin toplumsal önyargıları ne ölçüde benimsediğini ve bunun tedavi süreçlerini nasıl etkilediğini anlamada yardımcı olacak yapısal bir çerçeve sunar.

Yapı

Çocuklar ve Ergenler için İçselleştirilmiş Damgalanma Ölçeği, **içselleştirilmiş damgalanma** yapısının ölçmektedir. Bu yapı, bireyin zihinsel veya davranışsal bir tanı nedeniyle toplum tarafından olumsuz olarak etiketlendiği ve bu olumsuz etiketleri kendi benlik kavramının bir parçası olarak kabul ettiği bilişsel ve duygusal süreçleri ifade eder.

Ölçek, iki temel perspektife dayalı olarak yapılandırılmaktadır: Maddelerin bir kısmı bireyin "kendi

düğüncelerine göre" damgalanmayış nasış algışladışışın, dişer kışsmış ise "bakışlarışın düğüncelerine göre" damgalanmayış nasış algışladışışın deşerlendirmektedir. Bu ikili yapı, damgalanmanın hem kişisel kabulünü hem de algışlanan diş baskışyış ölçmeye olanak tanışır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmalarış, İrem Derya Çalışlayan'ın yüksek lisans tezi kapsamında gerçekteşirilmiştir. Yapış geçerliliğini incelemek amacıyla **Açışmlayışcış Faktör Analizi (AFA)** kullanılmıştır.

AFA sonuçlarına göre, hem kendi düğüncelerine göre yanıştlanan bölüm hem de bakışlarışın düğüncelerine göre yanıştlanan bölüm için öz deşeri 1.00'in üzerinde olan 6 faktör belirlenmiştir. Ancak, her iki alt boyut için ölçek maddelerinin nihayetinde tek bir faktör altında yüksek yüklerle yışışıldışış gözlemlenmiştir. Bu durum, ölçeğin içsellenmiş damgalanma genel yapıışın güçlü bir şekilde ölçtüşünü göstermektedir.

Güvenirlik

ÇEĐDÖ'nün güvenilirlişini, iç tutarlılık ve yarış test güvenilirlişini yöntemleriyle detaylı olarak incelenmiştir. İç tutarlılık katsayılarış, ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduşunu kanıştlamaktadır.

Maddeleri kendi düğüncelerine göre yanıştladışklarış kışsm için iç tutarlılık katsayıış (**Cronbach Alfa**) $\alpha = .91$ olarak bulunmuştur. Bu alt boyutta yarış test güvenilirlik katsayıış (Spearman-Brown) $.85$ ve iki yarış arasındaki korelasyon ise $.74$ olarak belirlenmiştir. Bakışlarışın düğüncelerine göre yanıştladışklarış kışsm için ise iç tutarlılık katsayıış $\alpha = .92$, yarış test güvenilirlik katsayıış (Spearman-Brown) $.89$ ve iki yarış arasındaki korelasyon $.81$ olarak hesaplanmıştır. Bu yüksek Alfa deşerleri, ölçeğin iç tutarlılışın mükemmel düzeyde olduşunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, toplamda 32 madde ve 6 alt faktörden oluşmaktadır. Yapışlan **Açışmlayışcış Faktör Analizi**, içsellenmiş damgalanma yapıışın alt boyutların ortaya çışkarmışıştır. Bu faktörler, duygusal ve davranışsal sorunlarış olan çocuk ve ergenlerin yaşadışış damgalanmanın farklı yönlerini temsil etmektedir.

Faktör yapıışın, içsellenmiş damgalanmanın çok boyutlu olduşunu ve 6 temel bileşene ayrıldışışın göstermektedir. Bu alt faktörler ve madde sayışları şunlardır: Davranış Sorunlarış, Sosyal ve Akademik Uyum, Tanışyış Saklama, Dişlanmışlık, Sorunun Kroniklişini ve Duygusal Zorluklar. Bu alt boyutlar, damgalanmanın sadece kişisel inanışlar deşil, aynı zamanda sosyal

etkileşimler ve duygusal sonuçlar üzerindeki etkilerini de kapsamaktadır.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Özgün Ölçek)

Format: Yazılı Anket / Kendini Değerlendirme Ölçeği

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocuklar ve Ergenler

Yaş Grubu: Duygusal ve davranışsal sorunları veya tanısı (özellikle DEHB) olan çocuklar ve ergenler.

Popülasyon Detayları: Ölçek geliştirme çalışması, **Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu** tanısı almış çocuk ve ergenler üzerinde yapılmıştır.

Test Metodolojisi: Ölçek 5'li Likert tipi derecelendirme kullanır. Yanıtlar aşağıdaki aralıkta verilmektedir:

1 = Ben bu düşüncenin doğru olduğuna hiç inanmıyorum

5 = Ben bu düşüncenin doğru olduğuna kesinlikle inanıyorum

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Likert Ölçeği, Ç Tutarlılık, Spearman-Brown, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Hacettepe Üniversitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresleri: iremderyacaglayan@gmail.com

Yayın Adresi: Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara (2019 Yüksek Lisans Tezi).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, İrem Derya Çayan tarafından 2019 yılında Hacettepe Üniversitesi'nde tamamlanan yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım izinleri için doğrudan sorumlu yazar ile

iletime geçilmesi gerekmektedir. Ücret bilgisi tezin kendisinde belirtilmemiştir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: cocuklar-ve-ergenler-icin-icisellestirilmis-damgalanma-olcegi-toad.pdf

Tez kaydının resmi linki: tez.yok.gov.tr

Kaynaklar

Çayan, S.D. (2019). *Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu tanısı almış çocuk ve ergenlerde inciselleştirilmi damgalanmanın benlik saygısı, umut ve depresyon ile ilişkisi* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çocuklar ve Ergenler için İnciselleştirilmi Damgalanma Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek 32 madde altı faktörden oluşmaktadır.

Davranış Sorunları (25m): Duygusal ve davranışsal sorunları olan çocuk ve ergenler çok kavga ederler.

Sosyal ve Akademik Uyum (8m): Duygusal ve davranışsal sorunları olan çocuk ve ergenler3 güvenilmez.

Tanışma Saklama (3m): Duygusal ve davranışsal sorunları olan insanlar bu sorunları bir şey olarak tutmak için çabalarlar.

Dışlanma (1m): Duygusal ve davranışsal sorunları olan çocuk ve ergenler kendilerine zarar verir.

Sorunun Kronikliği (5m): Duygusal ve davranışsal sorunları olan insanlar tanıları yüzünden kötü hissederler.

Duygusal Zorluklar (19m): Duygusal ve davranışsal sorunları olan çocuk ve ergenler yalnızdır.